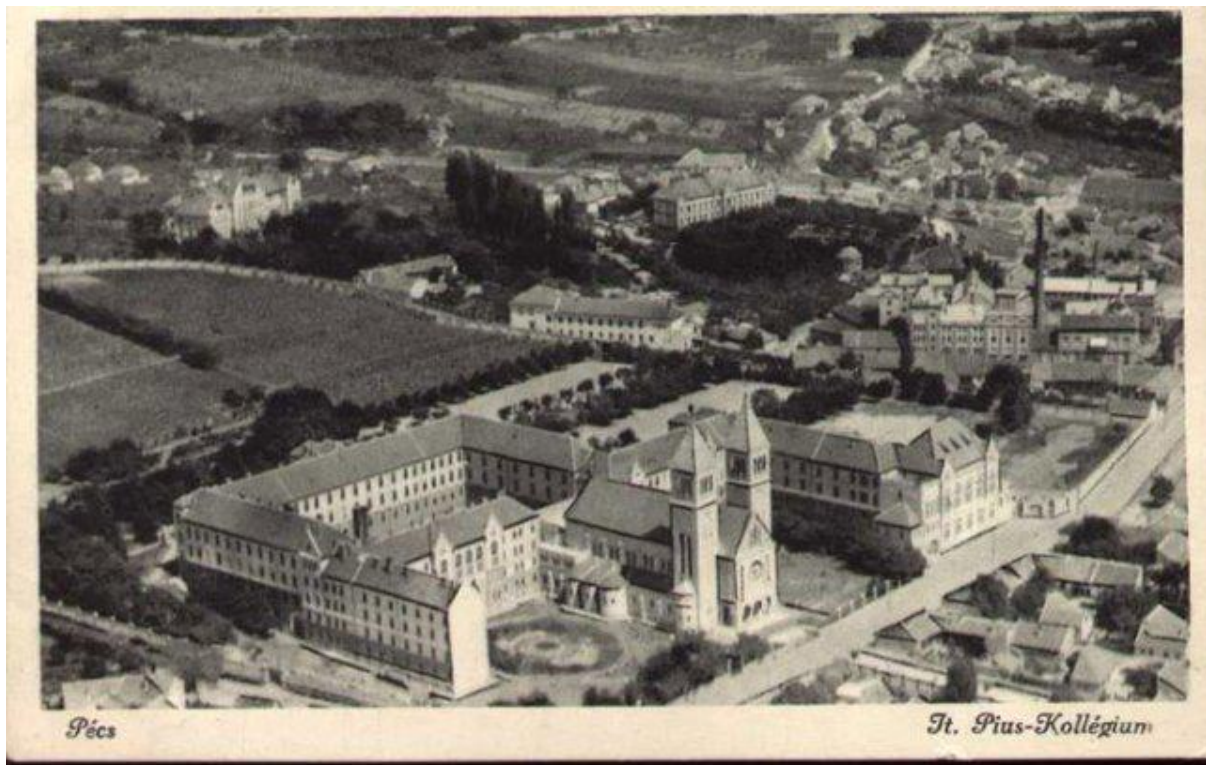

Iskolánk egy évszázadának története

Milyen is ennek a száz évnek a története?

Az első 36 év a jezsuiták vezetése alatt zajlott Pius Kollégium néven 8 osztályos fiúiskolaként, a későbbi 66 év állami irányításban, Janus Pannonius Gimnázium néven hosszú ideig 4 osztályos lányiskolaként, majd a 80-as évektől válik koedukálttá (fiúk és lányok is járnak az iskolánkba) az intézmény. Ma 4 és 6 osztályos gimnáziumi tagozatokkal működik.

1. kép A Pius Gimnázium az 1930-as években

Az iskola működése nem is azonos épületben folyt. Nézzük csak meg az első képet! Micsoda lehetőséget teremtett meg gr. Zichy Gyula pécsi püspök azzal, hogy egy helyen, a Csoronika dűlőben (ma Ifjúság útja), a püspöki szőlők területének egy részét feláldozva ilyen hatalmas épület komplexumot hozott létre. A korabeli Pécs legmodernebb iskoláját. Gondoskodott egy részt egy soktermes, tágas gimnáziumról nagy és jól felszerelt tornateremmel, fedett uszodával, egy 200 főt befogadó kollégiumról, benne nagy ebédlővel, játszótermekkel; egy rendházzal, ahol azok a jezsuita szerzetesek éltek, akiket a rend idehelyezett az oktatási és nevelési feladatot ellátására. És hatalmas teret biztosított a diákság részére a szabadidejük eltöltésére.

Gr. Zichy Gyula megálmodta mindezt és jelentős pénzt biztosított az építkezéshez, és pécsi püspökként, később kalocsai érsekként is figyelemmel kísérte működését. Évente meglátogatta iskoláját.

Szólnunk kell az iskola igazgatóiról. Különösen **Jablonkay Gáborról**. Az ő feladata volt a megálmodott épületegyüttest megterveztetni, megépíttetni, a meglévő pénzt a lehető legcélszerűbben felhasználni, ő indította be az első osztályokat az építkezések miatt ideiglenesen megkapott József u. 19. számú épületben. Feladata közé tartozott a közösségi élet színtereinek létrehozása, mint például a Mária Kongregáció, a különböző önképző körök. Hadakozott a tervezőkkel, a kivitelezőkkel és folyamatosan figyelembe kellett vennie a rend utasításait, vergődött a pénzügyi keret korlátai között.

1915. december 22-én - gr. Zichy Gyula püspökségének 10. évfordulóján - történt meg az intézet ünnepélyes átadása, melyben egyébként már 1914 szeptemberétől tanítottak, és éppen ekkor 4 évfolyam, egyben négy osztály járt oda. Ekkor még a templom és a délnyugati szárny nem állt.

4 év után belefáradva a sok munkába Jablonkay Gábor kéri áthelyezését. Az őt követő igazgatók **Páter Riegl Sándor és Kerling János** bővítik a diákok önművelődési lehetőségeit új önképző körök létesítésével (Pázmány bölcselőkör, Pius testgyakorlókör). Vezetésük alatt érik az I. világháború után olyan politikai traumák az iskolát és Pécs városát, mint a szerb megszállás, a trianoni békediktátum. **Somogyi Jenő** rektorsága alatt, a húszas évek második felében fejeződik be az épületegyüttes délnyugati szárnyának építése. Ide helyezik többek közt az *Ignáciánomot*. (Ebben éltek a diákok közül azok, akik jezsuita szerzetesek szerettek volna lenni a későbbiekben) Az ő idejében épül fel a Jézus Szíve templom. Így vált teljessé az épületegyüttes, ahogy a képen is láthatjuk. A közösségi élet is tovább szerveződik. Megalakul a cserkészcsapat, működik két iskolai lap és megteremtik a végzett diákok találkozási napját Pünkösöd ünnepén.

1933-ban újabb nagy egyéniség kerül az intézmény élére: **Páter Tüll Alajos**. Ekkor már a diákság létszáma eléri a 700 főt. Az alsó évfolyamokon (1-4. évfolyamokon) már két osztály működik. A felső évfolyamokon (5-8. évfolyam) maradt az egy-egy osztály. Ezért új tantermekkel bővíti a gimnáziumot, korszerűsíti az épületet, megszépíti a homlokzatot, a rendházat is bővíti. Hozzáfog az épület mögött egy sportkomplexum kialakításához.

Nemzetközi méreteknek megfelelő sportpálya épül, körülötte futópálya, a dombtetőre uszodát tervez. Kialakítanak egy ródlipályát és egy sípályát, két tenispálya épül, mellettük nyújtók, korlátok a szertornászok részére, még céllövő pálya is létesül. Meghirdeti a „Fásítsuk a Piuust!”-mozgalmat az intézet 25 éves jubileuma tiszteletére. Az ő igazgatása alatt élte a Pius igazi fénykorát.

1941-től következő igazgatóknak már a II. világháború borzalmaival kellett szembenézniük, Szinte állandósult a katonai beszállásolás a gimnázium épületébe. Magyar, német, bolgár, orosz katonák váltották egymást, a tanítás akadozott, az épület állaga folyamatosan romlott. A rektor ekkor **Páter Hemm János** volt.

1946-tól a kormányzat megszünteti a nyolcosztályos gimnáziumokat és négy osztályossá teszi őket. A Piusban - hogy az épület kihasználtságát biztosítsák és a tanárok taníthassanak tovább - megindul az általános iskolai tanítás.

1948-ban életbe lép az államosításról szóló 33. törvénycikk. Véget ér a Pius története, és itt kezdődik a Janus Pannonius Gimnáziumé. Az új gimnázium két évig a Pius épületében működik, majd ezt az épületet át kell adnia a Pécsi Tanárképző Főiskola kapja meg az egész épületkomplexumot, a Janust leköltöztetik a mai Mária utcai épületébe, melyben addig polgári leányiskola működött.

A volt piuszisták egy része végigjárja a Janusban a Piusban megkezdett tanulmányait, más része a lakóhelye szerinti középiskolába kerül. Az újonnan indított osztályok tanulói pedig szigorú előírások alapján a munkásság és a parasztság gyermekeiből kerülnek ki. A Mária utcai épületben meg kell teremteni a gimnáziumi oktatás feltételeit. A Pius Gimnázium épületében megalakított testnevelési tagozatot nem tudják működtetni, nincs díszterem sem, kicsi az udvar. Szertárok létesülnek. Hangsúlyos lesz a mozgalmi munka, a DISZ, a KISZ szervezeti élet. 1957-től azonban már újra van arculata az iskolának. Nagy tanáregyénisége: Tüskés Tibor író, aki 20 évig tanított nálunk, nagy létszámú vegyeskar és egy zenekar is működik falai között. 1962-ig **humán és reáltagozatok** működnek az iskolában, aztán erősítik a **politechnikai képzést** kesztyűs, kertész szakmában

1963-ban beindul a **szakközépiskolai képzés gyermekfelügyelői** szakon, ugyanakkor erősödik a gimnáziumi oktatás azzal, hogy beindul a **francia és az ének-zenei tagozat**. A Janus Gimnázium 25 évfordulójára

eléri az iskola tanulóinak a létszáma a 700 főt. Mindez **Tárkányi Ernőné** igazgatása alatt történt

dr. Wéber Mihályné igazgatása alatt csökken a gimnáziumi osztályok száma és a Janus a megye első **egészségügyi szakközépiskolája** lesz. 1969-től bővül az iskola a tröszt épületével.

Dr. Hetesi Istvánné igazgatása alatt a gyermekfelügyelői képzést az **óvónőképzés** váltja fel, mely **német nemzetiségi óvónők képzését** is vállalja. 1975-ben a Janus **szakközépiskola** lesz egy gimnáziumi osztállyal. Az iskola felsőbb határozatok miatt profilja állandó változásnak van kitéve.

Igazi profil kialakításra lehetőséget a rendszerváltás ad. 1989-ben beindul és máig is működik a **matematika speciális oktatás és a nyelvi tagozat**.

Megszűnik először az óvónői majd később az egészségügyi tagozat. A városban elsőként itt indul **hatosztályos képzés** 1992-től.

2012-ban a gimnázium már a 100 legjobb magyar középiskola között a 62. helyen állt.

A dicséret és jutalmazás a Piusban

„A szóbeli dicséreten és elismerésen kívül kisebb és nagyobb írásbeli elismerő levelek kaptak a diákok. A kisebbeken a „*Merenti honor*”, az érdeemesnek elismerés szavak álltak, s innen röviden „*Merenti*” a nevük. Legalacsonyabb rangban a fehér, aztán a zöld, majd a piros; a legnagyobb elismerő jegyeknél a sorrend ugyanaz volt. Hogy kinek milyen érdemre kell szert tennie, azt a szaktanár, vagy a felügyelő állapította meg, végső hitelesítésképpen a rektor (igazgató) vagy helyettese írta alá nevét, s juttatott még valami kis kézzel-foghatót, vagy maradandó emléket a kitüntetésén örvendező legénykének.

Havonként vagy másfél hónaponként a növendékek előtt - úgy az iskolai előrehaladásukról, mint az intézetben tanúsított magaviseletükről - felolvasták a havi osztályzatot, amelyet a szülők is megkaptak. Ilyenkor a legjelesebbek érdemérmét is kaptak, amely a legközelebbi havi osztályzatig birtokukban maradt.

Az iskolai év végén az osztály legjelesebb tanulója arany érdemérmét kapott *bene merenti* felirattal, az érem másik oldalán X. Pius pápa képmásával. Ezenkívül minden egyes iskolai tantárgyból a legjobbak ezüst kitüntető érmet kaptak, az internátus legkifogástalanabb tanulói a magaviseletből nyerhettek ugyanilyen kitüntetést sárga-fehér szalagon. E kitüntetések a növendékek birtokában maradtak és ünnepi alkalmakkor mellükön hordták.”

Az összefoglalót írta: Ravasz Gyöngyvér